

IPV-PRO&POL

Intimate Partner Violence: impact, processes, evolution and related public policies in Belgium

Analyse van het Delphi validatieonderzoek

Aline Thiry & Catherine Fallon, Spiral ULiège

Conférence finale 17.02.22 Eindconferentie

Overzicht

Doelstellingen van het
Delphi-onderzoek

Onderzoeksmethode

Resultaten

Conclusies

Doelstellingen van het Delphi-onderzoek

Doelstellingen van het Delphi-onderzoek

➤ Doelstellingen

- **Consolidatiefase** van de onderzoeksresultaten
- Het **valideren** van enkele onderzoekshypothesen betreffende institutioneel toezicht op intiem partnergeweld.

➤ Delphi:

- Bevraging in **twee ronden** met feedback aan de deelnemers → iteratieve aanpak;
- **Praktijkbenadering** → gesitueerde verhalen / ervaringen van respondenten;
- Instrumenten = kruispunten tussen professionals;
- **Leerdynamiek (covid context)**

Onderzoeksmethode

Onderzoeksmethode (1)

➤ De vragenlijst

- 1e ronde van 10/01 tot 2/02/2021 / 2e ronde van 1/06 tot 25/06/2021 (covid context)
- **Open vragen**
- **Thema's van de 1e ronde:** sleutelmomenten van het traject (van slachtoffers/daders van intiem partnergeweld) + definitie van het probleem en interinstitutionele samenwerking
- **Thema's van de tweede ronde:** synthese van de eerste ronde; uitdieping van de antwoorden; nieuwe vragen op verzoek van de respondenten (preventie + het probleem van de kinderen)
- **Tweetalig bevragingengebied België**

Onderzoeksmethode (2)

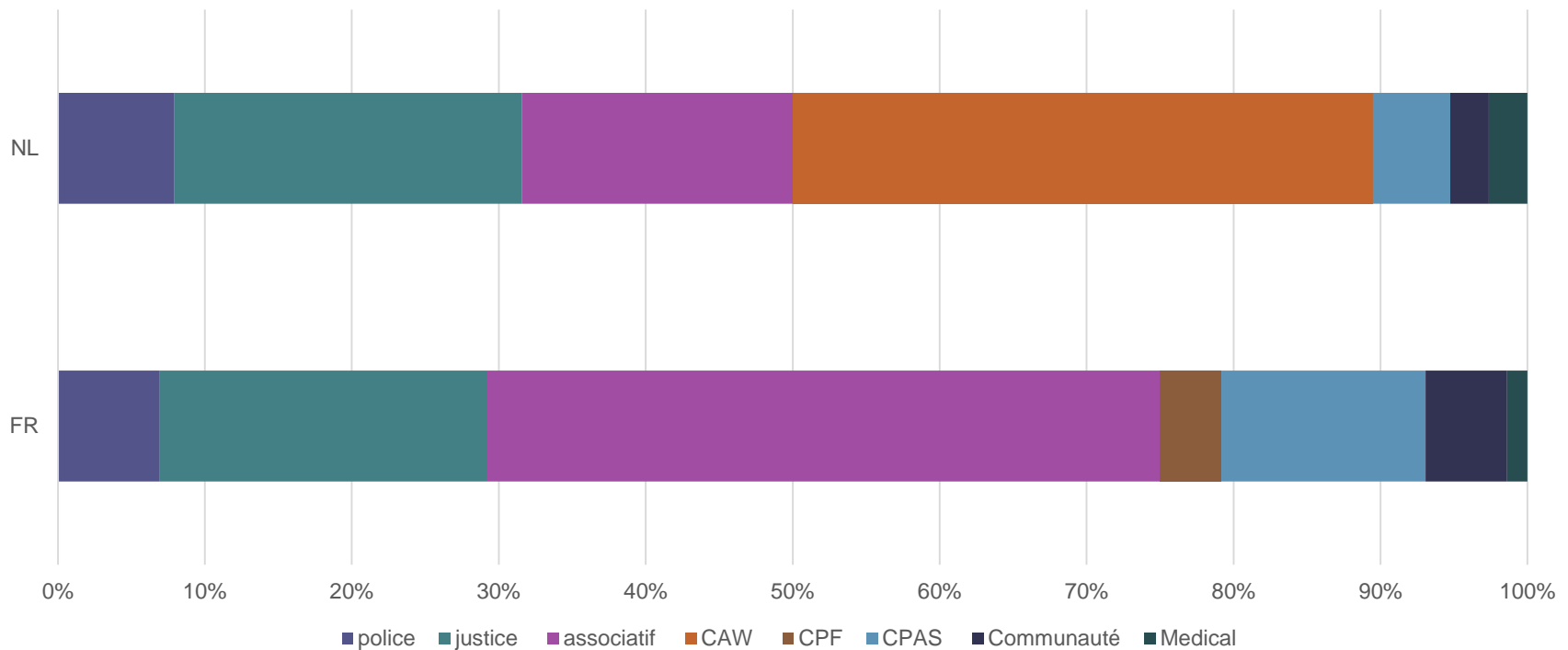
➤ De respondenten

- 770 uitgenodigden / 219 respondenten in de eerste ronde / 133 respondenten in de tweede ronde
- Databank: alle personen gecontacteerd in WP1 + cartografische gegevens + spontane contacten
- Rijke, goed beargumenteerde en geïllustreerde antwoorden aan de hand van talrijke voorbeelden uit de praktijk (ongeveer 600 bladzijden met antwoorden)
- 30% Nederlandstalige respondenten / 70% Franstalige respondenten

Onderzoeksmethode (3)

➤ Respondenten per activiteitsector

Affiliation des répondants Tour 2

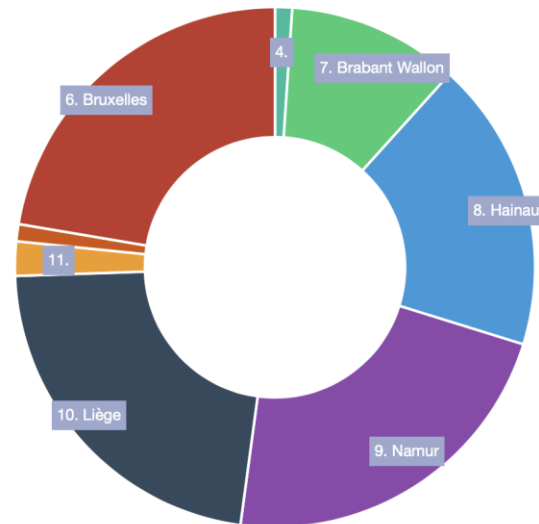
Onderzoeksmethode (4)

➤ Respondenten per gerechtelijk arrondissement

• NL

• FR

Onderzoeksmethode (5)

- Analyse per antwoord "tag" / transversale analyse hetzij per respondent hetzij per vraag;
- Voorbeeld van een tag cloud voor de vraag over de voorwaarden voor een beëindiging van geweld op lange termijn

accès médecin traitant aide juridique aide pour garanties locatives aider la parentalité approche systémique collaboration multidisciplinaire développer une structure CAW en Wallonie difficile collaboration avec SAJ/SPJ **empowerment enfants** espace rencontre FJC fond d'urgence logement formation autodéfense formation en langue formation juges de la famille formation nécessaire **garde des enfants problématique** la prise en charge des enfants **les 4 conditions nécessaires** lien enfants-père important à préserver **logement** médiation **moyens financiers** pension alimentaire projet Miriam rapport de domination renforcer les partenariats sociétés immobilières sociales renforcer les services existants ressources pour aide aux victimes role avocat simplifier les dispositifs et les uniformiser soutien à la parentalité soutien aux personnes vulnérables statut de séjour légal suivi des auteurs suivi individualisé suivi médical **suivi psychologique** supprimer le statut de cohabitant système de leasing temporaire pour faciliter l'accès à la propriété **travail préventif** travailler sur l'accès et la rapidité des actions violence intergénérationnelle

Onderzoeksmethode (6)

- Informatie → steeds een vertaling van hun **praktijkervaring**.
- Er was **veel positieve feedback** van de deelnemers aan de bevraging, vooral van de respondenten die lange en genuanceerde antwoorden gaven;

« *Vond het een heel degelijk opgestelde vragenlijst, proficiat!* »
(Ketenaanpak)

Resultaten

Het kader van de problematiek (1)

- (1) Moeilijkheden om de problematiek te kaderen
- Markante verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië
 - In Vlaanderen: **intrafamiliaal geweld**, "systemische" aanpak van geweld in het gezin CAW
 - In Wallonië: grotere polarisatie binnen en tussen vzw's: "**geweld tegen vrouwen**" (PDC) >< **echtelijk geweld**

Het kader van de problematiek (2)

➤ (2) Identificatie van het probleem:

- vereist een **multidimensionele** interpretatie van de situatie → complex (variatie binnen PMS-organisaties versus politie/justitie-referentiekader op federaal niveau)
- de respondenten van politie en justitie → eerste lijns actoren hebben **te weinig opleiding**

Het kader van de problematiek (3)

- Veel respondenten benadrukten het belang **van verschillende maatregelen en van de mogelijkheid om deze zo nodig te combineren** om doeltreffend te zijn + de behoefte aan "achtergrondmaatregelen" **op middellange en lange termijn.**

*« Ce qui fait la différence, c'est quand des mesures d'urgence - qui ont tout leur sens - **peuvent être articulées avec d'autres dispositifs "de fond" qui vont intervenir sur une autre durée.** Hélas, ces dispositifs sont quasi inexistantes au regard des besoins. L'articulation entre les différents types de mesure ne se fait pas, les femmes tombent .. au travers des mailles du filet de protection » (association).*

Het kader van de problematiek (4)

- **(4) Risicoevaluatie** : er is een nieuw risicoevaluatie-instrument ontwikkeld voor magistraten en politie (COL 15/2020 / covid-periode) - checklist om de meest risicovolle situaties te identificeren.
 - Volgens veel respondenten verbetert het opsporen van zaken, maar ontbreekt het aan structurele middelen en opleiding, vooral aan de politiezijde
 - In Wallonië: een specifieke versie voor gebruik door verenigingen wordt momenteel ontwikkeld met de steun van het Waalse Gewest
 - In Vlaanderen bestaat al enkele jaren een ander instrument (RTI PG) dat als complementair wordt beschouwd

Het kader van de problematiek (5)

➤ (5) de "blinde vlekken" van de politiek:

- **Kwetsbare bevolkingsgroep:** moeilijk toegang of geen beroep op het beschermingssysteem → vrouwen die het slachtoffer zijn van intiem partnergeweld en in het kader van gezinshereniging in België zijn aangekomen zonder verblijfsvergunning of met een voorlopige vergunning
- **Kinderzaken:**
 - de institutionele verdeeldheid, voornamelijk aan Franstalige kant, maakt het moeilijk om samenhangende zorg te verlenen
 - aan Nederlandse zijde is het verband tussen kindertehuizen en de FJCs/ketenaanpak niet duidelijk gelegd

De drie belangrijkste ontwikkelingen

- (1) het nultolerantie principe versus het realiteitsprincipe:
 - nog steeds een referentie voor politie/justitie → interventie niet echt toegepast op het terrein / sterk afhankelijk van gerechtelijke arrondissementen en politiezones
 - behoefte aan bewijs >< herkwalificatie van de strafbare handeling (fysiek geweld)
 - verwachtingen jegens de rechterlijke macht en de politie + strikte beperkingen van de wettelijke procedures
 - behoeften aan bescherming op langere termijn (valt niet onder de politieopdracht)

De drie belangrijkste ontwikkelingen

- (2) Een multidisciplinaire problematiek die multidisciplinair beheer vereist
 - Justitie kan het probleem niet alleen oplossen, er moet worden **samengewerkt tussen verschillende partners**;
 - Sinds de wet van 6 juli 2017 staat een nieuw artikel 458ter van het Strafwetboek toe dat "**casusoverleg**" wordt georganiseerd tussen het openbaar ministerie, de politie en maatschappelijk werkers om de fysieke of morele integriteit van een persoon te beschermen;
 - Het beginsel van de **ketenaanpak** wordt sinds 2007 in alle gerechtelijke arrondissementen van het noorden van het land toegepast (**gemeenschappelijke taal** + passende procedures voor informatie-uitwisseling met inachtneming van het beroepsgeheim)

De drie belangrijkste ontwikkelingen

- (3) versterking van de beschermende rol van de rechterlijke macht - een reactieve aanpak
 - Justitie → krijgt voorrang op de bescherming van slachtoffers, en speelt meer een rol als doorverwijsinstantie en doorgeefluik naar maatschappelijk werkers of gespecialiseerde diensten
 - **versterking van de RTID-maatregel** in maart 2020 → versterking van de rol van de justitiehuisen, en van de mogelijkheden tot tussenkomst van de familierechtbank
 - **het herbezoek**: veralgemening van de praktijk van het "herbezoek" (COL 20/2020) van slachtoffers van partnergeweld door de politie tijdens de gezondheids crisis als gevolg van het coronavirus
 - **innovatieperiode → covid**

Conclusies

Een leerlogica voor een reflectieve aanpak

- **3 centrale dimensies** lijken te ontbreken vandaag → reflectieve (>< reactieve) aanpak:
 - (1) leren van de verscheidenheid van praktijken (tussen gerechtelijke arrondissementen)
 - (2) een echt preventiebeleid - **primair** (voorkomen dat geweld plaatsvindt), **secundair** (de meest onmiddellijke reacties) en **tertiair** (langdurige zorg)
 - (3) het begrip **intersectionaliteit** integreren in de lezing van het vraagstuk op alle niveaus.
 - (4) leren van gevallen van moord door intieme partners om de aanpak van de ernstigste gevallen te verbeteren, zoals in andere landen wordt gedaan (Canada, Engeland, enz.)

Dank u voor uw aandacht!

[Contact: aline.thiry@uliege.be](mailto:aline.thiry@uliege.be)

Het volledige verslag van de Delphi-enquête is beschikbaar in open access: <https://orbi.uliege.be/handle/2268/265424>